

Kelkaj lastatempaj informoj

Pro la bedaŭrinda forpaso de Jim Deer, nia komisiito pri la aŭvida servo, tiu servo nun funkcias el la Centra Oficejo, al kiu bonvolu direkti viajn mendojn por sonbendoj.

Por tiuj, kiuj scivolas pri eventuala nuligo de la Universala Kongreso en Koreio pro la tiea krizo:

La oficiala sinteno de UEA estas, ke ĝis nun ne ŝajnas, ke okazas krizo en Koreio—do oni tute ne planas nuligon de la UK. Finu kaj konfirmu viajn vojaĝaranĝojn kiel eble plej baldaŭ, ĉar tempo fuĝas.

If you have access to internet E-mail and want to participate in promoting Esperanto in the media, subscribe to ELNA's new low-volume mailing list REBATO-L by sending

**SUBSCRIBE REBATO-L
[your address]**

to listserv@netcom.com.

Por la ELNA Kongreso

SACRAMENTO—LA 42A JARKONGRESO DE ELNA

de Don Harlow

Kiam miaj gepatroj translokiĝis nin al Sacramento en mia 17a jaro, mi estis malkontenta, ĉar mi devis relokiĝi de la smeralde verdaj montetoj kaj farmbienoj de Oregonio al la somere flava kaj vaste ebena centra valo de Kalifornio—mi tamen baldaŭ lernis ami la novan hejmurbon. Des pli kiam mi kun miaj edzino kaj du filinoj denove eniĉiĝis en la urbo inter 1973 kaj 1976. Ĉar Sacramento, la ĉefurbo de Kalifornio kaj la situo de la 42a Jarkongreso de ELNA, estas aparte bela kaj unika loko.

Urbo de arboj

La centra valo de Kalifornio estas preskaŭ senarba, krom se temas pri kelkaj fruktarbaroj ĉe diversaj farmbienoj tra la valo. Des pli frapa estas la unua vido de Sacramento, kiu estas arboplena oazo en la mezo de verŝajna dezerto. La Sacramentanoj verŝajne amas siajn arbojn, kiujn oni trovas laŭ ĉiu strato kaj en ĉiu ĝardeno. La urbo ĉiam ŝajnas al mi unu el la plej verdaj en tuta Usono, eble en la tuta mondo. Kie la senkompata suno de la kalifornia somero radias sur ĉiu kvadrata colo de la tereno, tie la loĝantoj kaj vizitantoj tamen povas loĝi kaj promeni sub preskaŭ ĉiea tegmento de verdaj folioj. La arboj eĉ kreis por si novan superteran ekologion—estas multaj ronĝuloj, ne nur sciuroj sed ankaŭ ratoj—kiuj vivas supre kaj preskaŭ neniam devas deiri al la tero.

Parkoj...

...estas tre ŝatataj en Sacramento. En multaj metropoloj, parkoj estas utilaj ĉar oni facile povas konfiski ilin por konstrui ŝoseojn. Tio ĝenerale ne okazas en Sacra-

mento. La longa verda parko "Capitol Mall," kiu enhavas ne nur la registarejon kaj la ŝtatan bibliotekon sed ankaŭ multajn arbojn kaj herbejojn, etendiĝas pli-malpli unu mejlon tra la urbocentro. Aliaj belaj parkoj estas Discovery kaj Ancil Hoffman (laŭlonge de la riveroj Sacramento kaj "American) kaj Land, kie en la semajnfino homoj ekskursas por viziti la zoologian ĝardenon kaj la infanan fabelolandon, kaj por aŭdi orkestreton. Kaj, krom la oficialaj parkoj, estas ankaŭ ne tiel oficialaj verdejoj, kiel ekzemple la bordo de la Rivero American kaj la promenejo laŭlonge de ties suda digo—loko trovebla nur kelkajn paŝojn for de nia Kongresejo.

La Kongresejo

Hotelo "Fountain Suites" troviĝas en la nordokcidenta angulo de la tradicia urbo, ĝuste apud la kunfluejo de la Riveroj Sacramento kaj American. Ĝi estas moderna kaj luksa hotelo—la ĉambroprezento, kiun la Sacramentanoj negocis, estas tre favora. La ĉambroj estas belaj, oni ĉiutage ŝanĝas la litkovrilojn, estas telefonoj en ĉiu ĉambro, kaj—por tiuj, kiuj ne povas fuĝi de la laboro—troviĝas publika faksilo en la hotelo. Oni disponigas al ni almenaŭ tri sufiĉe grandajn kunvenejoj—kaj la libroservo ankaŭ funkcios tie, eble pli efike ol kutime (ĉar la C.O. estas nur du horojn for, almenaŭ unu fojon dum la semajnfino oni povos veturi al ĝi por restoki librojn kaj alporti deziratajn titolojn).

Apud la hotelo—tre apude—troviĝas tuta aro da restoracioj diversspecaj. Krom

EDITORIAL

IN THE PUBLIC EYE

It is impossible for me to say today, more than a third of a century after the fact, what first led me to Esperanto. The following anecdote may present events in a different order than they actually occurred; I made no notes at the time. But the story goes something like this:

Sometime in the mid-1950's I or my parents bought a paperback book containing Robert Heinlein's famous short SF story "The Green Hills of Earth." The story told of Rhyssling, the Blind Bard of the Spaceways, whose *magnum opus*—a poem with the same title as the story—you yourself might have sung in English, or French, or German. "Or," added the author, "you may have sung it in Esperanto, beneath Terra's rainbow banner." I suppose that I must have given an idle thought to just what Esperanto might be; I certainly knew what English, French and German were.

Some time later, or earlier, I was reading bits and pieces out of my parents' copy of Mario Pei's *The Story of Language* when I came across a page describing Esperanto (Pei, as you can see elsewhere in this issue, was something of an Esperanto partisan). This made me think and wonder a bit about the language.

Sometime later—eighth grade, I think—I started visiting the Portland, Oregon, Public Library, and there I found several books about Esperanto (*Nelson's Esperanto Course*, Joseph Dubin's *The Green Star*, one or two others). Remembering my two earlier encounters with the name "Esperanto," I checked them out and started reading...

The point here is that it was not one exposure to Esperanto or its name, but several, that turned me on to the language. I believe that the same thing is true of others: see the name once and you put it out of your mind; see the name twice and you idly think about it; see the name ten times, and you'll pick up that phone and dial (800) 828-5944, or write a letter to Box 1129, or send an E-mail to elna@netcom.com.

But how do we keep Esperanto in the public eye?

We could advertise in *Time*, or

Newsweek. A single full-page advertisement would take much of our capital, but it might be worth it ... mightn't it? Well, probably not. That's one mention of Esperanto—but we're talking about multiple mentions. And we simply can't afford, and probably won't be able to afford in the foreseeable future, a complete ad campaign.

So how do we get multiple mentions of Esperanto, preferably free?

I've heard it said that even a bad mention of Esperanto is better than none. One long-time Esperantist of my acquaintance even suggested that a multiple axe-murder involving an Esperantist (if that fact were stressed in the news) might be a Good Thing in terms of advertising the language. I don't think I can agree with that particular example—and I'm certainly not recommending that any member of ELNA undertake to implement this sort of campaign!—but there *are* some bad mentions of Esperanto that can be very useful. These are the put-downs of the language, in the printed media, to which we can reply. When the reply is published, this means that Esperanto has been mentioned *twice* to the reader—the second time, favorably. She or he will now be thinking, if only in passing, about the language.

Let me quote a couple of examples from the past few months in which I've been involved to give you an idea of how this sort of things work.

Last fall a columnist in *PC Week*, discussing the new Microsoft Windows NT operating system, compared its potential to that of Esperanto, which, according to him, had failed miserably. Miko Sloper at the ELNA Central Office saw the article, replied to it, gave me a copy, and faxed a copy to Jürgen Wolff of Komputila Rondo in Germany. I wrote a reply of my own and faxed it to the magazine, as did Jürgen Wolff. All three replies were published by *PC Week* and resulted in a number of information requests to ELNA and—eventually—several memberships in ELNA.

The February 4, 1994, issue of the (London) *Times Literary Supplement* carried a review by Eric Korn of Pierre Janton's *Esperanto: Language, Literature, Community*. The review, in fact, turned out to

be a (very uninformed) critique of Esperanto; Korn never even specified what he personally thought of the book itself. Information about the review was posted to the internet by Edmund Grimley-Evans and, at our request, the Esperanto group at Cambridge University in England faxed us a copy of the review. I, among others, answered the review, and in the next week's issue of the TLS the editor published two letters critiquing Korn's critique, both favorable to Esperanto: mine and that of William Auld of Scotland. Again, several mentions of Esperanto in two weeks, the later ones favorable.

Two points stand out here:

(1) Number of replies is important. A single letter to the editor in answer to an article, if well-written, may well be published; but the editor may also consider that a single response to an article indicates that the topic is not of much interest, and should not be given space in his lettercol. On the other hand, ten letters to the editor almost ensures that one will be published; a hundred may ensure that an entire column will be given over to the topic, and may even encourage the editor to commission a feature on the subject. **N.B.: If you write a letter and someone else's is published instead of yours, don't assume that you wasted your time and energy: without the support of your letter, that other one might never have been printed!**

(2) Speed of response is important, though perhaps not absolutely necessary (I can quote a couple of cases in which the reply was made several weeks after the original article, and was still published). This means that the persons who are going to reply have to know about the original article fairly soon after it appears. And this in turn means that we are going to have to depend, for generating such answers, more and more upon electronic communication—the telephone, the fax machine, the modem. Our available print media—letters, broadsides, newsletters—are simply not fast enough.

For information about how you can help speed things up ... see the bottom of the first page.

Don Harlow

NEWSBRIEFS

Esperanto in the Media

Sara Su Jones, an Associate Editor of the *Harvard International Review* (Summer, 1993), has a five-page article in that magazine, "Power of Babel: The Struggle to Balance Linguistic Unity and Diversity," which describes the changing linguistic situation under the new world order (perhaps *disorder* might be a better term), Jones, who has spoken Esperanto at least since childhood, mentions the language as a potential solution to international language problems as early as the second paragraph, and devotes the entire final third of the article to praising Esperanto's qualities and justifying such praise in detail. (sent by R. Kent Jones)

Esperanto doesn't do too well with theater reviewers, it seems. After John Simon's recent error in *New York* magazine, we now have Ben Brantley of the New York, NY, *Times* (Dec. 3, 1993), who, reviewing David Ives's one-act play "Universal Language," refers to the play's fictitious language Unamunda as "an absurdist variation on Esperanto (already absurd enough)." (reported by Hoss Firooznia; article sent by Rochelle Grossman)

Dr. Horst Friedrich of Woerthsee, Germany, in reviewing a very unorthodox theory about the origins of the Romance languages in the Louisiana Mounds Society's *Mounds Newsletter* (Jan. 1994), suggests that Latin itself "might have been an artificially created language, an Esperanto-like amalgam of divers Italic languages..." (sent by John F. Schilke)

Bridges, the Lithuanian American News Journal (Jan./Feb. 1994), contains an article by Amandas Vysniauskas, "The Wonders of 'Lithuanian Gold'" (amber), which originally "appeared in the *Litova Stelo* No. 1, 1992, the review of the Lithuanian Esperanto Association, and was translated from Esperanto by Richard Houk." (sent by Richard Houk)

Radio China International's *The Messenger* (Jan./Feb. 1994) has a complete three-column article, "CRI Esperanto

Listeners' Club Formed in Japan" by QIU Mei, describing the establishment of the new Japanese club whose membership already exceeds 200. (sent by Cornelius McKown)

Eric Korn, reviewing the English-language version of Pierre Janton's *Esperanto: Language, literature and community* in the London, England, *Times Literary Supplement* (Feb. 4, 1994), turns the review of a book into a very uninformed review of the language itself. (sent by Edmund Grimley-Evans)

The Albany, NY, *Times Union* (Feb. 8, 1994), which recently published an article about a project to translate the Bible into Klingon under the header "Sure beats Esperanto" (see last issue's "Newsbriefs"), has now also published a reply by Donald J. Harlow under the header "Esperanto no joke." (sent by Enrique Ellemberg)

In response to Eric Korn's review of *Esperanto: Language, literature and community* (see above), the London, England, *Times Literary Supplement* (Feb. 11, 1994) published letters criticizing Mr. Korn's review of the language by U.S. Esperantist Donald J. Harlow and Scottish Esperantist William Auld.

James G. Bennett, M.D., in a letter to the Honolulu, HI, *Advertiser* (Feb. 19, 1994) answering a comment by "Grab Bag" L.M. Boyd that "English comes closest to [an international language] that actually works," discusses Esperanto and gives ELNA's toll-free number. (provided by Miko Sloper)

A compendium of responses to an earlier article about the internet in the Sunday supplement *USA Weekend* (Feb. 27, 1994) contains a letter by Don Harlow about Esperanto on the net. The column header also mentions receiving "our first-ever communication in Esperanto, the artificial international language."

The *Wall Street Journal* (Mar. 7, 1994)

announced the existence of 24 bulletin boards for foreign languages on the Prodigy system, and specifically mentioned that Esperanto was one of those four languages. (info posted by Prentiss Riddle)

Under the category "Relations," Alex Trebek of *Jeopardy* (Mar. 8, 1994) wanted the question for "The Esperanto word for this relation is *frato*." (info from David Harlow)

Peter Steinfelds, discussing the problems of religious bloodshed in today's world in the New York, NY, *Times* (Mar. 19, 1994), mentions that "attempts to devise a kind of religious Esperanto [ecumenism—ed.] drew only coteries." (sent by Janet Schumer)

The magazine *Poetry Unlimited, Art & Music* (March-April 1994), published in La Jolla, California, features an oil painting by long-time ELNA member Alberta Casey on its cover. On the inside cover, Ms. Casey describes her long-standing involvement with Esperanto and the effect it has had on her life. (sent by Albert Casey)

In an article by Mark Danna, "Czech Mates," in *Games* (Apr. 1994), about the 2nd World Puzzle Championship in Brno, Czech Republic, one of the first day's puzzle mentioned was an "Esperanto crisscross."

Jim Carnes' article on the multicultural sources of American English, "An Uncommon Language," in the magazine *Teaching Tolerance* (Spring 1994), includes a sidebar about the history of Esperanto, emphasizing the political and religious neutrality of the Esperanto movement and giving ELNA's address and office phone number.

In his book *The Language Instinct*, Steven Pinker specifically takes note that "irregular forms are explicitly abolished in rationally designed languages like Esperanto..." (pointed out by Ionel Onet)

REGIONAJ KAJ FAKAJ RAPORTOJ

Esperanto-Agado en Usono

ARIZONA

Skribas de Tempe, Arizono, la 14an de januaro, S-ro Edwin (Edveno) Grobe: "Lastjare, responde al la peto de Vilĉjo Shanks, mi komencis instrui kursojn ĉe Mesa Senior Center. La kursoj iom sukcesis kaj ĉi-jare aro da kelkaj homoj finlernintaj tiujn kursojn kaj dezirantaj ne perdi kontakton kun Esperanto sugestis starigon de nova klubo. Tion ni faris. Ĝi nomiĝas East Valley Esperanto Club, kaj hieraŭ okazis nia unua oficiala kunveno....Dek ok esperantistoj kaj gastoj ĉeestis la kunvenon..." Homoj dezirantaj ceterajn informojn pri EVEC rajtas kontakti **Edveno Grobe** jenadrese: **1620 North Sunset Drive; Tempe, Arizona 85281; Tel. 602-945-7948.**

CALIFORNIA

Monda Kongreso de scienc-fikiistoj okazis en San Francisco dum septembro. Kvankam mondkongreso, laŭ raporto de Donald J. HARLOW (membro de kelkaj lokaj kluboj esperantaj), partoprenis plejparte Usonanoj kaj Kanadanoj. Deĵoris ĉe inform-tablo S-ro Harlow, Elizabeth HOLDEN (de Kanado), Mike URBAN (de suda Kalifornio), Rob DEAN (de Maryland), Judy kaj David WOLFF (de Massachusetts), Henry POLARD (de norda Kalifornio), kaj Tomas SOMERO (de suda Kalifornio). Ili vendis librojn kiajn *Winnie-la-Pu*, *Tinĉjo*, ktp. Aŭtoro Harry Harrison faris paroladon pri siaj Esperanto-travivaĵoj.

SFERO okazigis Zamenhofan bankedon en Berklio la 9an de januaro, samtempe festis sian 30an datrevenon! Prezidanto Charles GALVIN paroladis pri "La Danĝero de Espero"; la prelego temis pri la defioj, kiujn prezentas Esperanto al tiuj kiuj lernas kaj uzas ĝin. Poste, Ĉarliaŭkciis 25 aĵojn kaj allogis \$289 al la SFŜU fonduso por studentoj je la ĉi-somera kursaro.

ESOS membroj daŭre planas la

venontan jarkunvenon en Sakramento. Ĝi okazos de la 15a ĝis la 18a de julio en la ege interesa kaj alloga ĉefurbo de Kalifornio.

CONNECTICUT

Dum la lasta landa kongreso en Hartford naskiĝis la ideo okazigi semajnfinan renkontiĝon inter Esperantistoj de Nov-Anglio, Novjorko, Kebekio kaj Ontario. La proponita dato estas la semajnfino de la Kolumbo-Tago (8-10 oktobro 1994). La loko verŝajne estos ie en la ŝtato Novjorko, proksime al Albany.

Inter februaro kaj majo de ĉi-jaro okazas nova kurso por komencantoj en la urbeto Berlin, proksime al Hartford. Tiu estas ĉiusemajna kurso, kiu okazas merkrede inter la 7a kaj 9a ptn. La kosto: \$50 por loĝantoj de Berlin, kaj \$55 por aliuloj. La instruisto estas Jerry Velt.

D-ro Humphrey Tonkin, rektoro de la Universitato de Hartford, anoncis ke la 4a somera Esperanto-kursaro okazos inter la 11a kaj la 17a de julio 1994.

DISTRICT OF COLUMBIA

Raportas *La Potomaka Esperantisto*, bulteno de La Esperanto-Societo de Vaŝingtono: Nia amiko Andrei KOLGANOV el Uzbekio, kiu venis al nia urbo en februaro 1993, denove kompleksis nin per vizito. La ĉiam gastema Jim LIEBERMAN okazigis festeneton por Andreo ĉe sia oficejo. Andrei studas por sia magistrecio pri publika administrado ĉe la Universitato de Toledo (Ohio), kaj por plenumi parton de sia studprogramo li devas labori por neregistara organizo, do kompreneble li elektis... the Esperantic Studies Foundation!

En oktobro, la Esperanto-Societo de Vaŝingtono ĝuis la viziton de Jorma AHOMAKI, emeritiĝinta instruisto el Turku, Finnlando. Li raportis ke la movado estas sufiĉe sana en Finnlando;

en Turku estas ĉirkaŭ 100 membroj kaj la urbo ofte ricevas Esperantistajn gastojn.

"Esperanto Saved My Life!" is the headline in the January 1994 issue of *La Potomaka Esperantisto*, a story reported by editor Timothy J. RYAN. Reza KARGARPOOR, an Esperantist refugee from Iran now living in Canada, spoke of his harrowing experiences at a reception at the Vienna (Virginia) home of John and Detelina DALE. Induced by Iraqi propaganda during the Iraq-Iran war into fleeing his native country, he found himself dumped into a refugee camp for months. Despite these outrages, Reza kept up both his spirits and his Esperanto activity. After three years in Iraq, his industrious Esperanto correspondence finally paid off, and was enabled by the late Ron Ogram to emigrate to Canada.

HAWAII

Esperanto-grupo ekestis en Honolulu pro instigo de Ĝiĝi HARABAGIU dum vizito lastan jaron, kiam ŝi kondukis intensivan, 2-tagan "minikurson". Ĉi tiu estas la unua grupo regule kunvenanta dum pli ol 12 jaroj. La membroj kuniĝas ĉiun mardon je 7 ptn en Fernhurst YWCA, proksime al la Universitato de Havajo. Ĉiam okazas dum vespera programo diskuto en la angla lingvo pri interkulturaj aŭ interesaj aferoj.

ILLINOIS

En la novembro numero de *Saluton*, la bulteno de la Esperanto Societo de Chicago, R. Kent Jones raportas pri Esperanto edukado en Usono. (S-ro Jones estras la Edukadan Komitaton de la Societo.) Kvankam Esperanto troviĝas en mez-lernejaj kluboj, programoj de klerigo por plenkreskuloj, kaj kursoj universitat-nivelaj, la plej grava laboro (laŭ la verkisto) estas tiu farita de stabanoj en baz-lernejoj. Laŭ la raporto, en 1993 ekzistis 16 tiaj programoj. El la

Daŭrigo sur paĝo 12

EL LA CENTRA OFICEJO

SALUTON!...

... el mia nova laborloko.

Ne timu (aŭ ne ĝoju): mi daŭre laboras en la Centra Oficejo de ELNA. Ne mi ŝanĝis la laborlokon, sed tiu ĉi ŝanĝiĝis. Ĝi estas pli granda, pli moderna, pli bela kaj... pli kosta. Precipe pro tiu ĉi lasta "pli", mi volas rememorigi al vi la fakton ke nia organizo bezonas vin, ne simple kiel numerojn en statistikoj, sed kiel aktivajn partoprenantojn en la landa kaj monda E-movadoj. Nia agado ne devas limiĝi al simpla kotizado kaj posta atendado de novaĵletoj kaj bultenoj kaj al sporada trafolumado de katalogoj.

Aktivi signifas iom pli: legadon de tiuj ricevataj eldonaĵoj kaj—se necese—reagon al la publikigitaj materialoj. Redaktoroj neniel povas ekscii viajn opiniojn se vi ne kontaktas ilin. Kaj eĉ se kritikate, ili (la redaktoroj) preferas aŭdi de vi ol simple sendi periodaĵojn kun l' espero ke iu, ie legos ilin.

La samo direblas ankaŭ pri aliaj eldonaĵoj (neperiodaj). Simpla eldonado de E-libroj neniel montras vivecon de la lingvo, se la eldonitaj libroj kuŝas dum jardekoj sur la bretoj de la eldonintoj kaj de la librovendejoj. Libro ne estas simpla ornamaĵo por librobretaro. Ĝi estas ilo por kulturaj kaj edukaj homojn kaj ne por kolekti polvon.

En nia nova oficejo ni havas pli da spaco, kaj plezure ni pligrandigus kaj plivariigus la libroservon se tio montriĝus utila por nia organizo. Ŝajnas tamen ke, momente, ni devos rezigni pri tiu pligrandigo, se la servo daŭre montriĝos neprofita. La nuna senprofiteco klarigeblus per malbona ekonomia farto monda kaj nacia, pro tro altaj prezoj de la ofertataj varoj, pro manko de novaĵoj. Kompreneble, ĉiuj ĉi faktoroj kontribuas certagrade al la (mal)bonfarto de nia libroservo, sed ankaŭ certa apatio flanke de niaj membroj alportas sian kontribuon.

Mi ŝatus aŭdi opiniojn de niaj membroj pri la eblecoj plibonigi nian libroservon, kompreneble sen ruinigi finance la organizon. Kaj eĉ pli: mi ŝatus ricevi pli da tiuj mendiloj, kiujn antaŭ nur kelkaj

monatoj vi ricevis kun nia ĉi-jara katalogo.

Mi ja scias ke kelkaj klientoj niaj havas kialon plendi, precipe pro la nericevo de la menditaj varoj aŭ pro malfrua ricevo. Kaj mi sentas la bezonon klarigi kelkajn el niaj problemoj.

Kiel sciante, ni ricevas plejparton el nia varstoko el transoceanaj landoj, kie la poŝtaj servoj estas neniel pli bonaj ol la usonaj. Sendataj pakajoj transoceanen oni neniam certas pri ĝia alveno al la celato. Lastatempe tiu certeco malpliigis: pluraj pakajoj el Britio kaj Pollando tute malaperis survoje al ni. Kelkaj pakajoj el Eŭropo atingis nin en tia stato, ke la varoj estis neuzeblaj. Kaj por ne plendi nur kontraŭ poŝtaj servoj en aliaj landoj, mi menciigu ankaŭ la fakton de pakajoj senditaj al/de ni malaperis en Usono. Estas ekster niaj povoj scii kio okazas kun poŝtajoj ekster nia oficejo. Sciante ilin senditaj al/de ni, ni miras kiam oni telefonas al ni—ne ĉiam per afabla voĉo—por peti informojn pri varoj menditaj kaj neniam ricevataj. Ĉi tie mi volas peti de vi indulgon pro la foje malrapida plenumo de viaj mendoj, sed ankaŭ atentigi vin ke ni estas ero en ĉeno multe pli ampleksa ol la E-movado. Viajn mendojn ni traktas kun respondeco, kiun ni petas ankaŭ de la aliaj eroj de la menciita ĉeno.

Ankaŭ la abonservo ne estas senproblema kaj sekve ankaŭ rilate al ĝi ne mankas plendoj. Plejofte pro la malfruego de la abonitaj periodaĵoj. Kompreneble ni akceptas tiajn plendojn kaj tuj enketas pri la abonoj. Helpus tamen se vi sendus viajn opiniojn pri la jam tradicia malfruo de la E-periodaĵoj (ankaŭ) al la eldonantoj. Fine, ili estas tiuj en kies manoj kuŝas la vera respondeco.

Jes ja, ni havas novan oficejon (en kiun ni plezure bonvenigos vin—nepre post antaŭa anonco) sed la problemoj restas la samaj. Kelkajn el ili ni povas solvi tie ĉi, kaj ni faros tion, dum kelkaj solveblas aliloke. Ne hezitu kontakti ankaŭ tiun "aliloke" por konigi viajn opiniojn. Nur komunikado ambaŭdirekta helpas forigi problemojn.

Kaj ne forgesu ke organizo vivas por

kaj per siaj membroj. Ĝi fakte dependas de siaj membroj. Ĉu vi volas montri vian pretecon helpi vian organizon?

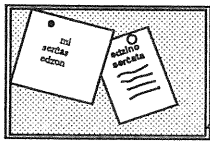
Ionel Onet

Daŭrigo de paĝo 15

bordoj de tiu tuta Oceano, kie, nur kelkajn kilometrojn norde de unu el la plej loĝataj regionoj en Kalifornio, oni trovas sin ĉe preskaŭ senhomaj strandoj, aŭ sur vastaj herbokovrataj kampoj supre de nigraj klifoj sub kiuj altaj huloj, kiuj ruliĝis trans ok mil mejlojn, altiĝas, krestiĝas, kaj blanke kraŝas kontraŭ la rokoj. Aŭ, iom sude de tio, vi povos viziti la viglan kaj historian metropolon San Francisco, kie vi povos ondumi trans la sep montetoj en la monde konataj kablodromo, aŭ marŝi tra la stratoj de la ĉina kvartalo (kie vi certe rimarkos, ke eĉ en Usono la angla lingvo ne tute regas), aŭ viziti la muzeojn kaj regali vin en la tegardenoj de la Orpordega Parko—aŭ stari sur la montetoj norde de tiu mondfama ponto mem, vidante unu el la plej belaj spektakloj en la tuta mondo: la Ponton kaj, malantaŭ ĝi, la pitoreskan metropolon.

Esperantistoj

Kiam mi unue venis al Sacramento antaŭ 34 jaroj, tie troviĝis vigla Esperanto-grupo—la unua, kiun mi renkontis en ĉi tiu lando. Kiam mi disponis la tempon, mi vizitis ĝiajn kunvenojn. Kiam mi revenis al Sacramento 13 jarojn poste, tiu grupo estis ŝrumpinta kaj postlasinta nur kelkajn homojn. Sed en la 80aj jaroj tute nova generacio de esperantistoj aperis en Sacramento kaj refondis kiel tute novan grupon, eĉ pli viglan, la Esperanto-Societon de Sacramento (ESOS), kiu estas la invitinta kaj gastiganta grupo por nia Jarkongreso. Mi volas kapti la nunan okazon por danki la tutan grupon, kaj aparte tiujn en la LKK, kiuj dediĉas tiom da tempo kaj laboro al la Kongreso: Steve Belant, Sybil Harlow, Richard Langley, Doug Leonard, John Matthews, Winona Matthews, Steve Schwichow, Ron Selge. Vi mem venu al la Kongreso kaj dankpremu iliajn manojn!

ANONCOJ

[La rubriko *Anoncoj* enhavas diversajn reklametojn, petojn, ktp., kiuj estas diskonigindaj sed ne povas trovi lokon en alia rubriko. Nek ELNA nek la redaktoro povas promesi aŭ prirespondeci definitivan plenumon de io ajn promesita en anonco.]

Esperantista kolektisto kolektas telefonkartojn publikajn. Reagos al ĉiu propono. Interŝanĝos telefonkartojn, bierkartojn, poŝtmarkojn, bildkartojn kontraŭ telefonkartoj. Kontakto: S-ro Nazé Christian, 12 Rue de Flénu, BE-7330 QUAREGNON, Belgio.

Mi interŝanĝas hispanajn uzitajn poŝtmarkojn kontraŭ aliaj uzitaj vialandaj. Adreso: Juan Manuel Alonso de Arcos, Alameda de Capuchinos 8.-5a B, ES-29014 MALAGÁ, Hispanio.

La Esperanto-Societo de Michigan okazigos tuttagan festenon por honorigi sian 10an datrevenon je la 13a de aŭgusto 1994 en la urbo Jackson, MI, Usono. La kosto de partopreno estos \$15 por anoj de ELNA aŭ de ESM, \$18 por nemembroj, \$10 ĝis 22jaraj. Por pliaj informoj kontaktu: tel. (810) 646-2965.

La 4a Internacia Akademia Konferenco pri Scienco kaj Tehnologio en Esperanto (IAKSTE) okazos en Pekino, Ĉinio, la 10an-17a de julio 1994, sub aŭspicio de la Esperanto-Asocio de la Ĉina Akademio de Sciencoj. Samtempe okazos la jarkunveno de la Internacia Akademio de Sciencoj de San Marino (la 16an-19a de julio) kaj la 2a Internacia Studgrupo pri Sciencoj kun titolo "Vojo al Ekologia Etiko" (la 14an-15a de julio). Por informoj: Sino WANG Yuĉun, Ĝenerala Sekretario, Esperanto-Asocio de la

Ĉina Akademio de Sciencoj, 52 Sanlihe, CN-100864 BEIJING, Ĉinio.

Ĉu estas jam konata de vi la Rondo Kato, oficiale registrita grupo de esperantistoj kiuj posedas aŭ ŝatas katojn—kaj ordinarajn kaj rasajn? Ĉu vi kolektas ekzemple prikatajn bildkartojn, librojn aŭ eĉ prikatajn humuraĵojn? Se via respondo al almenaŭ unu el tiuj demandoj estas jesa, vi profitus aliĝante al la Rondo Kato. La Rondo Kato esence estas koresponda rondo de katamantaj esperantistoj, kiuj ankaŭ renkontiĝas ĉe kongresoj ktp kiam eblas. Por informo: Marilyn Henderson, 6 Beetham St., MASTERTON, Nov-Zelando.

En la urbo Graz, Aŭstrio, okazos internacia scienca simpozio "Internacia familio—ĉu utopio aŭ realeco?" inter la 6a kaj 9a de julio, 1994. Oni traktos lingvajn problemojn kaj avantaĝojn, psikologiajn aspektojn, lerneajn aspektojn, problemojn de adaptiĝoj al novaj vivkondiĉoj k.s., rilate al miksitaj familioj, fremdaj familioj, kaj esperantistaj familioj. La laborlingvoj estos ĉiuj lingvoj de la partoprenantoj sed la tradukon oni prizorgos nur en la Internacia Lingvo Esperanto. Informon kaj aliĝilon petu de: Inter-Kulturo, SI-62000 MARIBOR, Koĉevarjeva 12, Slovenio, telefono/faksilo +386-62-221371.

En Maribor, Slovenio, okazos la 16a Renkontiĝo de Esperantaj Familioj inter la 9a kaj 16a de julio, 1994. Krom la klasika programo (ekskursoj, zorgo pri infanoj, k.s.) estas antaŭviditaj prelegoj pri dulingvismo. La prelegantoj havos verŝajne gravan kostorabaton. REF okazos en moderne ekipita studenta domo en kiu tiutempe ni estos la nuraj

gastoj. Plenaj kostoj (7 plenaj pensionoj): 150 germanaj markoj (por infanoj ĝis 12-jaraj) aŭ 190 germanaj markoj (ĉiuj aliaj). Por informoj kaj aliĝilo: Zlatko Tišljar, Koĉevarjeva 12, SI-62000 MARIBOR, Slovenio, tel/faks. +386-62-221371.

Aperas nova kolora revuo, 4-paĝa grandformata (tagĵurnala), *Globuso* 4-foje jare; sed por aperigi ĝin la eldonanto bezonas vian helpon, per abono. La jarkotizo estas \$10, pagebla al la konto de la eldonanto ĉe UEA (saik-x). Por informoj: Šaig Bāhramoglu (Māmmādoŭ), 370146 Azerbajĝana Respubliko, BAKY-146, a/k 3., tel./faks. (8 + 8922) 66 89 31 Baky.

A one-week Esperanto course will be held in Dearborn, MI, from 8-12 August, 1994. Classes will meet daily from 9:30 a.m. to 3:30 p.m. There will be an introductory course, taught by Sherry Wells, and an intermediate course, taught by Sylvan Zaft. Costs for the course will be: \$135 for ages 22-92 (\$125 for members of ELNA or ESM), \$65 for ages 9-21. For more information contact: Sherry Wells, P.O. Box 1338, Royal Oak MI 48068, tel. (810) 543-5297.

Se nenio tia antaŭe ekzistas en la reto, mi volus krei poŝtliston de esperantistoj, kiuj interesiĝas pri religioj novpaganismaj, politeismaj, diinismaj, novepokaj, tradiciaj, ŝamanismaj, tribismaj, afrikdevenaj, aŭ tercentriĝaj—t.e. ĉiuj religioj, kiuj ĝenerale ne devenas de Judismo, Kristanismo aŭ Islamo, ne estis revelaciitaj de iu saĝulo, sanktulo, mesio, profeto aŭ guruo, kaj ne dependas de la aŭtoritato de persono aŭ de sankta skribaĵo. Se vi havas intereson pri tia perreta poŝtlisto, bonvolu kontakti min: Steve Gustafson, 1426 McCartin Dr., New Albany IN 47150, retadreso steve.gustafson@tfd.iglou.com

REMARKS ON THE ESPERANTO SYMPOSIUM

by Dr. Mario Pei

[In the years 1962-1963 the late, lamented International Language Review, edited and published by Floyd Hardin of Denver, CO, printed a four-part symposium "Is Esperanto the Answer to the World Language Problem?" Well, symposium is perhaps not the correct term; it was more like a cat fight. The fourth part appeared in the July-September 1963 issue. It was a summing-up, containing articles by Dr. Alexander Gode, the inventor of Interlingua, by Dr. Ivo Lapenna, then Secretary-General of UEA, and by the well-known linguist Dr. Mario Pei. For the interest of a new generation, we here reproduce Dr. Pei's final contribution to the discussion—probably the most even-minded, level-headed contribution to the entire four-part debate. References to Interlingua are representative of the mindset of the American international language movement in the 1960's but are, of course, no longer of much relevance.]

While it is easy to discuss the individual merits of Esperanto, or Interlingua, or both, it is difficult to hold a debate over their relative merits, in view of their avowed difference of purpose. Dr. Gode never tires of repeating that Interlingua is not meant to be an international language of common intercourse for the world's people, but only a tongue to be used by scientists, preferably in written form, in their journals and at their meetings. Esperantists just as frankly avow their aim to set up Esperanto as a fully spoken language of common, everyday usage for everybody. It is therefore as illogical to debate their relative merits as it would be to debate the qualifications of two candidates for such different offices as President of the United States of America and Mayor of Peoria, Illinois.

Dr. Gode is frankly skeptical about the possibility of having a language of common intercourse for all the people of the world, or at least for that portion, fortunately ever-growing, which can be reached by formal education. On this point I have always differed with him, and continue to do so. I not only believe that "One Language for the World" is practical and feasible, but I venture to

prophesy that such a language will be in operation, though perhaps not functioning with perfect smoothness, by the year 2000 A.D. It is badly needed now. It will be more and more needed as the years roll by. Eventually, that need will impinge itself upon the consciousness of the World's governments, and they will act. The rest will be relatively easy, though it may take years and decades to get the world language to function naturally and smoothly.

What the procedure of choice and implementation may be we can only guess at right now. I have suggested a possible mode of procedure in my *One Language for the World* [New York: Devon-Adair, 1958.—ed.], but I am the first to admit that many other modes of procedure are possible.

While I do not consider it possible to debate the relative merits of Interlingua and Esperanto because of their difference of purpose, it is quite possible to exercise critical judgement on them individually and in turn, always keeping in mind what they are supposed to be and do.

Interlingua may be of limited value in facilitating the work of international scientific congresses and summarizing scientific papers, articles and books. I use the word "limited" because the true scientist (as apart from the technician) who is not equipped with one or more languages beside his own is rare. It is a little difficult to conceive of an Italian, or Japanese, or Iraqi, or even Russian scientist who has not studied English, French or German, or all three, at least to the point of being able to read them. It is quite true that Interlingua contains all the scientific terminology, based on Latin and Greek roots, that is common to our western civilization. But so do the major western languages, particularly English and French. Interlingua, therefore, seems to serve a partly redundant purpose. Since Interlingua has no ambition to serve as the world language of the masses, it seems to me that we may safely leave it to fulfill its limited function. Let its users pass judgement on it. If the world's scientists decide that it is worth while to have, among themselves, a language of limited use, they will

adopt it. But they may find it easier and more practical to adopt one of the existing scientific languages, notably English, which is widespread, combines Latin, Greek and Germanic elements, presents few basic structural difficulties, particularly in written form for scientific statement, while its tremendous difficulties of spelling vs. pronunciation will be covered up by the fact that it will be used primarily in writing.

As has been the case all through history, scholars, scientists, and people of high education are the ones who need an international language the least, because they have all sorts of resources and replacements at their disposal. My own interest lies in a language of common intercourse for the people of the world as a whole, and here, by the terms of the debate, Esperanto is left in sole control of the field. Yet the merits of Esperanto can perfectly well be weighed, not against those of Interlingua, which is not a candidate for the same post, but against those of languages, natural and constructed, that are avowed candidates.

Here we can proceed either by linguistic theory or by linguistic practice. Linguistic theory informs us that for the purpose we have in mind one language is as good as another. All languages are on the same plane, because all languages are equally easy and natural to their native speakers, those who have acquired them and used them from early childhood. There is no evidence that any language, in purely spoken form, is more easily assimilated by its own speakers than any other language. Therefore, by linguistic theory, all we have to do is to select, blindly if we wish, any one of the nearly 3000 natural languages of the world, or of the 700 or more constructed languages that have been offered since the 17th century, and put it into operation. Any one of them will do the job.

Linguistic practice is something else. In modern civilization, languages must have a written as well as a spoken form. Ease of language-learning is definitely not on a plane of equality, so far as the written counterparts of the spoken languages are concerned. Inherent, objective ease and difficulty are in evidence here, and the objective standard by which

such ease or difficulty is gauged is the extent to which there is sound-for-symbol correspondence between the spoken and the written form.

Here the constructed language holds a tremendous advantage over the natural language. In the course of their histories, natural languages have developed discrepancies in correspondence. Some have greater discrepancies than others, but there are few natural languages where you can, after an hour's instruction in the correlation between speech sound and written symbols, pronounce or spell the language creditably, let alone perfectly (English and French, two of the leading contenders among the natural languages for the international post, are unfortunately among the worst sinners in this respect). On the other hand, constructed languages, by virtue of the very fact that they are constructed, are generally equipped with sound-for-symbol correspondence.

It can, of course, be replied that one can phonetize a natural language. But here another disadvantage of the natural language rises up to plague us. These languages are normally heavily dialectalized. In some, like French, there is an ideal standard, or preferred dialect form, which could be taken as the norm for phonetization and international use. In others, like English, there is no such standard or norm. This means that enforced standardization must be added to (in fact, must precede) phonetization. These twin hurdles, standardization and phonetization, are not insurmountable, but they are grave and time-consuming.

Constructed languages, by virtue of the fact that they are constructed, are normally fully standardized. Add to this that the constructed language, though it may not be quite as neutral or fully as international or intercontinental as some would like, is nevertheless neutral enough to escape the charge of cultural imperialism that may be leveled at any natural language. Among adult learners, everyone would have to make some effort to learn the constructed language, though this effort might be greater or smaller to the extent that the language leans more or less in the direction of the learner's native tongue.

One might say that the reaction of the adult generation of learners is irrelevant, since the international language is meant primarily, almost exclusively, for the

unborn generations of the future. Unfortunately, the choice will have to be made by an existing adult generation, and it is very hard to exclude from the consciousness of the adult speaker the purely subjective factor of what is easy or difficult "for me".

The frequently voiced objection that constructed languages are not natural, that they do not issue from the soil, that they do not carry a cultural content and tradition, leaves me altogether cold. We are dealing with a twentieth-century civilization, in which the artificial is often infinitely preferable to the natural. For purposes of present-day transportation, I would much prefer to have an artificial automobile, tailored to my needs, rather than a "natural" horse. Cultural contents and traditions, history shows us, can very easily be created, acquired and borrowed, particularly for that part which is worth while having, and which does not represent an exaggerated sense of nationalism or even imperialism. There is no good reason why the truly cultural content of the world's great cultures cannot be transferred to a constructed language, as it is right now in the process of being transferred from one natural language to another.

All of the foregoing considerations would lead me, if I were a member of a linguistic commission created to select a language for world use, to cast my initial ballot in favor of a constructed rather than a natural language. The constructed language, in my opinion, would materially reduce the very real difficulties and problems of the great innovation that a world language would constitute.

This narrows down my choice to the constructed languages. Here again, practical linguistics comes to the fore. It is as vain to seek perfection in a constructed language as in a natural one, for the very simple reason that in the field of language there is no such thing as perfection. It may be perfectly true that Ido or Novial may express a certain concept more clearly and tersely than Esperanto or Volapük; but Esperanto or Volapük may have certain other areas of superiority. Also, there is nothing to prevent a given constructed language, once it is adopted for world use, from being modified or improved upon by the Language Academy that will under all circum-

stances have to be created and function, far more effectively than the French or Italian or Spanish Academies, to keep the language from being dialectalized, and to prescribe in no uncertain terms, what is and what is not correct, standard usage.

In my examination of the numerous constructed languages that have been offered since the days of Descartes, I have come across many praiseworthy features that could eventually be incorporated into a fully functioning world tongue, just as new elements of vocabulary will have to be. But if we undertake to solve now, before the adoption of a world language, the numerous problems of how to improve upon existing candidates, we can easily go on doing this for another thousand years. The thing to do is to adopt the language, put it into operation, and modify it later, as it will have to be modified under all circumstances.

There is one constructed language that has more followers and is more widely recognized than any other. This is a *de facto* situation, and not necessarily predicated upon inherent merits. Whatever its merits or demerits may be, that language has proved: 1. that it can draw to itself a fairly large and highly enthusiastic body of followers; 2. that it can satisfactorily serve all the purposes of a spoken and written language, even to the point of producing its own body of original literature and poetry; 3. that it can draw the interest and attention of governments; 4. that it can draw the interest and attention of outsiders, to the point where there are few who have not heard of it, and don't equate its name with the concept of "international language". That language is Esperanto.

Without being in the least fanatical; without at all saying that it must be Esperanto or nothing; without excluding the possibility of another choice, and my own graceful acceptance of that choice; with the full realization that, although based on long years of study of the problem, mine is only a personal reaction, and one that I would not at all care to force down anybody else's throat; I must nevertheless come to the conclusion that Esperanto seems to me the most logical, though by no means the only possible, candidate for the post of international tongue.

KELKAJ PENSOJ PRI LA MANIFESTO DE RAŬMO

de Jouko Lindstedt

[Jouko Lindstedt, ano de la Fakultato pri Slavonaj Lingvoj ĉe la Universitato de Helsinko, Finnlando, estis unu el la patroj de la Manifesto de Raŭmo, kiu estis kreita okaze de TEJO-Kongreso en Rauma, Finnlando, antaŭ pli ol jardeko. Ĉi tie li skribas ion pri la Manifesto, pri kiu aperis letero de alia ĝia patro, Giorgio Silfer, en la lasta numero de nia revuo.]

Mi estis unu el la lokaj organizantoj de la Internacia Junulara Kongreso de TEJO somere de la 1980-a jaro, en la urbeto Rauma, sudokcidenta Finnlando. Ĉar jam de kelka tempo min interesis la problemoj de la movada strategio, mi enprogramigis tiuteman seminarion. Ĝin kungvidis mi, Giorgio Silfer kaj Amri Wandel.

Mi kaj Silfer havis relative radikalajn opiniojn—finfine ni ne deziris paroli pri movada strategio, sed pri la ekzistaro de la Esperanta lingva komunumo kaj pri la kulturaj valoroj, kiujn ĝi subtenas kaj kiuj subtenas ĝin. La Manifesto de Raŭmo ne estis ia unuanima finkonkludo de la seminario (la tria seminargvidanto Amri Wandel subskribis ĝin pli pro solidarsento ol pro persona konvinko), des malpli ĝi estis oficiala dokumento de la kongreso. Mi

kaj Silfer kune skribis ĝin dum kelkaj paŭzoj kaj mi laŭtleĝis ĝin en la fermo; subskribis ĝin multaj partoprenantoj, kiel individuoj, sed rimarkeble malmultaj movadaj funkciuloj.

Mi ĉiam memoras tiun junan svisan aktivulon, kiu motivigis sian neemon subskribi dirante, ke ilia laboro en la svisa parlamento estas nun en decida fazo kaj ke baldaŭ multaj parlamentanoj eksubtenos Esperanton publike. Neniam poste mi aŭdis pri ia rezolucio de la svisa parlamento favore al Esperanto, sed pri la Manifesto oni ofte parolis interne de la Movado—aŭ de Esperantujo, kiel mi preferas diri.

Pro profesiaj kaj familiaj kaŭzoj mi jam de pluraj jaroj havas nur malmultajn kontaktojn kun Esperantujo, sed mia impreso estas, ke ĝi daŭre konceptas sin mem ĉefe kiel movadon—do kiel ion kio havas celon kaj kio strebas ŝanĝi la normojn de la ekstera mondo. Sed de tempo al tempo montriĝas ke pluraj esperantistoj (kaj por mi tio signifas “parolanton de Esperanto”, ne “disvastiganton de Esperanto”), ĉu influataj de la Manifesto de Raŭmo aŭ ne, komprenas ke ili apartenas al Esperantujo ĉefe pro ties kulturaj valoroj, kaj ne por

ŝanĝi la manieron en kiu la mondo uzas siajn lingvojn. Komprenable ili scias, ke ĝuste en tiu lingva afero la normoj de Esperantujo estas klare superaj al tiuj de la ekstera mondo; sed Esperantujo tamen disvolviĝos ĉefe dank’ al tio kion ĝi povas kulture proponi al individuo en la nuno, sendepende de tio ĉu ia formala rekono ekstera estas videbla nun.

Min komprenable ĝojigis ke raŭmista strategio montriĝis tiel sukcesa en la ĵusa akcepto de la Esperanta PEN-centro al la internacia PEN: la verkistoj-esperantistoj eniris PEN ne por tuj ŝanĝi ion ajn en ĝia laborlingva situacio, sed simple ĉar ili sentis sin reprezentantoj de kulturo, kiu meritas tian aprobon kiam la nacilingvaj kulturoj jam ricevis. Por “pracelanoj”—vorto, per kiu la “raŭmistoj” nomas la strategiistojn de la tradicia movado—tia rezulto povas ŝajni nur tre nekompleta venko, ĉar la internacia PEN verŝajne daŭre uzos nur la anglan kaj la francan, kaj eĉ Esperantaj reprezentantoj devos uzi tiujn lingvojn. Sed mi pensas ke por Esperanto estas pli grave ricevi rekonon kiel kulturo ol kiel nura lingvo.

LA MANIFESTO DE RAŬMO

[Jen la Manifesto de Raŭmo, kies estiĝon priskribis Jouko Lindstedt en la supera artikolo.]

1. Krizo de identeco

La subskribintoj konstatis kontraŭdiron en la sinteno de la esperantistaro, kvazaŭ konflikton inter idea superego kaj egoo: nia superego igas nin prediki al la aliaj homoj pri kelkaj mitoj—la dua lingvo por ĉiu / la angla lingvo estas nia malamiko / UNO devas adopti Esperanton, ktp—kaj laŭdegi la lingvon eĉ neobjektive okaze de intervjuo; samtempe, inter ni, ni ĝuas kaj aplikas Esperanton laŭ tio kio ĝi efektive estas, sendepende de la praelaj sloganoj. Tio ja estas krizo de identeco, kaj ni sentas la neceson motivi nian esperantistecon per io pli kohera.

2. Kritiko de praeloj

Ni kredas ke:

a) la oficialigo de Esperanto estas nek verŝajna nek esenca dum la 80aj jaroj—

oni havu alternativajn celojn;

b) la faligo de la angla lingvo estas nek tasko nek zorgo de la esperantistoj: finfine la angla rolas nur kiel *helplingvo*, analoge al la franca siatempe (eĉ malpli grave ol iam la franca mem); Zamenhof neniam proponis al la E-movado kiel celon kontraŭstari la francan, ĉar por Esperanto li antaŭvidis pli valoran alternativan rolon.

3. Niaj celoj

Ni celas disvastigi Esperanton por pli kaj pli, iom post iom realigi ĝiajn pozitivajn valorojn:

- a) propedeŭtiko por lingvoinstruado;
- b) kontaktoj inter ordinaraĵoj;
- c) kontaktoj sendiskriminaciaj;
- ĉ) novtipa internacia kulturo.

Lige kun la lasta valoro, ni emfazas ke la serĉado de propra identeco igas nin koncepti esperantistecon kvazaŭ la aparteno al mem elektita diaspora lingva minoritato. La

kresko de niaj fortoj kaj la aliĝo de novaj homoj estas nepre kondiĉitaj de la konsciigo pri tiuj ĉi valoroj.

4. La kongresoj kiel vojo al kresko

Internaciaj kongresoj kaj renkontiĝoj estas esencaj por la asimiliĝo de homoj al nia lingva komunumo: necesas unufleke kongresi pli ofte inter ni, kaj rezervi la kunsidadon de gvidorganoj al apartaj funkciulaj kunvenoj, laŭ la modelo de la TEJO-seminario en Strasburgo—junio 1980—, kaj aliflanke necesas fortigi la uzon de Esperanto kiel laborlingvo en fakaj konferencoj internaciaj, laŭ la modelo de la Freinet-instruistoj.

5.

Ni kredas ke la unua jarcento de Esperanto pruvis la taŭgecon de la lingvo por esprimi *ĉion*; meze de la 80aj jaroj, komence de la dua jarcento, ni devos ekmontri al la mondo ke ni kapablas ankaŭ diri *ion*—ion kulture originalan kaj internacie valoran.

by Edwin Burg

[We had no intention of publishing a series of articles about constructed languages, but all of a sudden they started falling into our hands: first, Reg Reid and Rob Hardy's article about the history and structure of Ido; then, G. F. Proechel's article about Klingon; and now, a short discussion by Edwin Burg, Esperantist from the Netherlands, about the history of Bahasa Indonesia, the national language of one of the world's most populous nations.]

Few people know that the Indonesian language is a scientifically developed, artificial language, just like "Ivrit," the modern Hebrew spoken in Israel, and "Nynorsk," the second language of Norway.

For decades this planned language "Bahasa Indonesia" has proved its value and practicability in that large island chain where approximately 400 (!) different languages are spoken—a territory which covers an area equal to that from London to Sverdlovsk behind the Russian Ural Mountains, and from Sweden to halfway down the Mediterranean.

Indonesia's language is closely related to Malay which is spoken on the Malayan Peninsula of Malacca and on smaller surrounding islands such as the Riau Archipelago, which is situated between Singapore and Sumatra. For many centuries the seafaring inhabitants of the Riau Archipelago have conducted business along the long and seemingless endless coastline of the former Dutch East Indies, now the Republic of Indonesia. Based on reliable information, their version of Malay, "Bahasa Malayu," became—probably in its simplified form—the *lingua franca* in this part of southeast Asia, first along the coast, and later into the deep interior of the larger islands, where diversified segments of the population congregated at commercial centers ("Pasars"). Here this simplified and

easy-to-learn language called "Bahasa Malayu Pasar" gained popularity.

Contrary to the language policy in e.g. the British, French, Portugues and Spanish colonies, the Dutch Government in "The East" never imposed the Dutch language upon the native people. Almost all government employees and Europeans living in those areas spoke that rather simple, pidginlike "Bahasa Malayu Pasar," but they were also familiar with some of the local varieties as well.

Born and brought up in East Java, I spoke Dutch at home, but I also had to make myself understood in "Bahasa Malayu Pasar," "Bahasa Madura" (spoken on the nearby island of Madura), and had to familiarize myself with at least two languages spoken by the Javanese population in Central and Eastern Java. The Javanese culture has a high moral standing, and the Javanese people can express themselves in at least three to four languages. In their culture, an individual of lesser ranking will address his superior in "High Javanese," while the higher in rank will speak to his subordinate in "Low Javanese." "High Javanese" and "Low Javanese" are as different from each other as are Dutch and French. Courtiers in the Kingdoms of Jogjakarta and Surakarta additionally spoke a "Court Javanese" and according to experts there is still another language known as "Literary Javanese." Imagine all these different languages being spoken by the people of one nation!

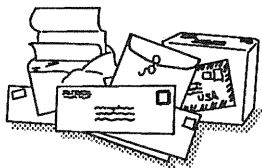
In order to improve communication with the people of this widespread archipelago, and to enhance the contacts between the diversified ethnic groups, the Dutch Government in The Hague, together with the Colonial Civil Service in the Dutch East Indies, expressed the need to come up with a valid *lingua franca*. A *lingua franca* would not only be useful but above all necessary to govern this large conglomerate of islands with a

population so diverse in its ethnic and cultural backgrounds. In 1908 the language expert C. A. van Ophuijsen, son of a civil servant in Bukit Tinggi (ex Fort-de-Kock) on the island of Sumatra, published the first "Bahasa Malayu Pasar" grammar book. His monumental effort was labeled "Bahasa Malayu van Ophuijsen." In the years between 1925 and 1930 an independent commission perfected van Ophuijsen's language project even more. It is quite surprising to note that on October 28, 1928, during the colonial years, the indigenous fore-runners of the independence movement issued a proclamation "Indonesia—one country—one nation—one language, Bahasa Indonesia." Soon after World War II this intermediate language became rather popular, and in 1948 it became the official language of this newly born country. After Indonesia's independence in 1949 this basically artificial language matured rapidly. In 1940 only 6% of the population spoke the official language; by 1960 this number had increased to 60% and it is now generally spoken all over this large archipelago.

Still, there is something we have to know. "Bahasa Indonesia," literally translated, means "Indonesian Language," so don't say "Do you speak 'Bahasa'?" because you are saying "Do you speak 'Language'?"

"Bahasa Indonesia," a successful story of a planned language!

Let us hope that the leaders of the European Community will also develop a vision similar to the one developed by those who worked so diligently for the independence of Indonesia. And that they—in order to protect and preserve the languages of each member country—will strive for the introduction of this relatively easy to learn, politically neutral, supernational communication tool: the international language Esperanto.

LETEROJ

I have just completed the Postal Course which I so appreciate. It's like peanuts, learning and reading Esperanto: I can't quit and it's great being hooked.

My retirement years have enabled me to fulfill my wish to learn Esperanto. Languages have always fascinated me, plus coded systems: Braille, shorthand, Morse code. Some exposure to several languages helps and at times confuses me—and my tutors!

My text presented the use of nicknames, so trying my hand at an Esperanto note to my teacher, I bestowed on that lovely lady the masculine form of her nickname!

I live in a remote part of Colorado and the public library had only one book on Esperanto, which hadn't been checked out for 11 years. I ventured: "Then may I buy it?" 25¢ bought me Cresswell's old paperback. After two days it fell apart, so I made posters and charts out of the "remains," to begin to learn. "Operation Fall Apart and Regroup." ELNA's address is in that book and they started me on the Postal Course.

I plan to attend SFSU this summer and understand it is the immersion method. A statement came to my attention that in that environment the "birth language" is inappropos and not well received. I laughed at myself on resolving: "I'm going to read and re-read everything possible so they'll *let me in!*"

Parallel reading is helping me in my independent study. I read a book in Esperanto (English copy close at hand). When the Esperanto beats me, I sneak a peek at the English and it sends me happily on my way.

In working on a lesson about animals I realized I don't even know my farm animals in *English*, so that was quite a menagerie.

These beautiful Rocky Mountains stand in the way of Esperanto programs on World Band Radio but I keep dialing. Meanwhile, back to Tai Chi.

The verb "hover" (infinitive) is *mine*; pronounced, it is my mother's maiden name.

Only the future will show me how to put Esperanto to use, but surely there is plenty to capture my fancy. Maybe a little comedy writing, heaven helps us!?

Here's to SFSU this summer—the last time I was in a language lab the Monitor said, "Enunciate well, there, you're near an obscene word!"

Amuze Kaj Vere:

Mi legis la poemon "Ebrio" kaj mi ne komprenis ĝin.

Poste, mi estis hejme kun la mizero de gripo.

Mi trinkis unu grandan viskion kiel medikamenton.

Mi legis "Ebrion" denove, kaj mi ĝin komprenis!

A. Bertram

[Bob Gorsch is Associate Professor in the Department of English, St. Mary's College, Moraga, California. Perhaps other members of ELNA in similar positions can profit from his initiative.]

I've finished my course on constructed languages.

I made good use of "The Postal Course" and your *Esperanto Book*. I took my students up to Lesson 5 of the Postal Course and paralleled the lessons with selections from *The Esperanto Book* concerning the language problem, proposed solutions, the design of Esperanto, and so forth.

I thought you might be interested in the nature of my course—which I titled, somewhat irreverently, "Making Up Languages" and billed as "An Introduction to Linguistic Engineering." I enclose a copy of the original course description, the syllabus, and the supplementary bibliography (which I compiled mostly for my own use, now and later).

In teaching this course I managed to introduce some twenty or so students to Esperanto and to impress upon them the ease with which the language may

be learned. In spite of the irreverence of the title—and the fact that in designing the course I lumped Esperanto together with Basic English, Loglan/Lojban, and Klingon—I think I did a serious and honest job of presenting and, where necessary, defending Esperanto as a well-conceived solution to the international language problem.

The governing concept of the course was, of course, "linguistic engineering": Esperanto functioned as an example of linguistic engineering—indeed, as the premier example of successful linguistic engineering. My chief goal was not, however, to win converts of the cause of a "world language" or to the cause of Esperanto, but rather to introduce students to grammar and grammars. I wanted to teach students to notice how different languages are differently put together.

I plan to experiment further with using Esperanto as a pedagogical tool. A friend of mine, who teaches German at SMC, was very intrigued by the idea of using Esperanto to teach monolingual American students how languages other than English work, by way of preparing them for foreign language study. So we may have some more discussions.

I gave a copy of your book to the St. Mary's College Library. It will be rebound and placed in the stacks so I can refer to it in future linguistics courses. I have, in addition, given a copy of J.C. Wells, *Concise Esperanto and English Dictionary*, to the library. Consequently, the St. Mary's College Library now possesses a dictionary (Wells), a couple of old grammars (Baker, *The American Esperanto Book: A Compendium of the International Language Esperanto*, and Cox, *A Grammar and Commentary on the International Language Esperanto*), *The Esperanto Book*, and several relevant background books (Pei, *The Story of Language*; Bodmer, *The Loom of Language*; Guérard, *A Short History of the International Language Movement*). Not too bad for the library of a small college.

Bob Gorsch

Daŭrigo de paĝo 1

16, 3 estas en Illinois: 2 en Chicago, kaj unu en Elmhurst.

(Parenteze, en la septembra numero de "Saluton", S-ro R. Kent Jones publikigis sian planon por pligrandigi la nombron de elementaj lernejoj kies stabanoj instruas Esperanton. Lia raporto dividiĝas en kvar partoj: Celo; Efektivigo; Usona Instruado; kaj Bezonoj. Por ricevi kopion de tiu ĉi plano, aŭ por interkomuniki kun S-ro Jones pri liaj ideoj rilate al Esperanto edukado en Usono, bv. kontakti al **R. Kent Jones; Apartment D-6; 5048 N. Marine Drive; Chicago, IL 60640.**)

MASSACHUSETTS

Membroj de la Esperanto-Societo de Nov-Anglujo komencis novan projekton: la tradukadon esperanten de rakonto "La Okulo de Argon" de Jim Theis. La angla rakonto estas aŭ sciencfikcia aŭ "glavoj kaj sorĉoj", kaj la aparta lingvo-uzado pelas multajn obstaklojn sur la vojo de la tradukantoj. Speciale ĝenaj estas la oftaj eraroj (ŝajne neintencaj) de la aŭtoro. Ni atendas la rezulton de la projekto senspire.

MICHIGAN

Novaĵoj de la Esperanto Societo de Miŝigano: Sylvan ZAFT raportas ke 5 junuloj jam legis lian skribaĵon "Peter Jennings' Secret Language" (La sekreta lingvo de Petro Jennings), kaj baldaŭ sendos ĝin al eldonisto. S-ro Zaft ankoraŭ finis tradukon de "The Man with the Twisted Lip" (La viro kun lipo tordita) de la fama verkisto Sir Arthur Conan Doyle.

La Esperanto grupo en Flint decidis esti filio de ESM, same la Detroit Centra grupo.

Cerealurbaj Esperantaj Amikoj (Battle Creek, MI) de tempo al tempo aperigas *La Rikoltanto*, kies celo estas "disvastigi la opiniojn de ĉiuj seriozuloj kaj reaperigi gravajn artikolojn, sciigojn, ktp." Lastatempaj numeroj inkluzivis artikolojn pri la PIV-Suplemento, Tefnikaj Vortaroj, kaj Supersignoj en Skribado kaj Presado. Bedaŭrinde, la revuo ne montras la nomon de la redaktoro. Redaktoro, bv. stariĝi!

MISSOURI

Fama instruisto S-ro Duncan Charter intruis Esperantan lecionon al la membroj de la Esperanto-Asocio de Sankta-Luiso, la 21an de novembro. Li prezentis informojn pri la imperativaj kaj la kondicionalaj verb-finaĵoj, kaj ankaŭ iom priparolis la literaturon. La Asocio okazigas tiajn lecionojn por siaj membroj ĉiun duan semajnon.

Dum la Zamenhofa Bankedo, la 12an de decembro, kiu okazigis la E-A de Sankta-Luiso, S-ro Charters dividis festparoladon kun la ĉeestantoj. Lia prelego partiĝis tiel: 1) Pri kio ni antentigis pasintjare; 2) Kio okazis ĉi-jare?; 3) Kio pri la estonteco?

Flanke: La Esperanto-Asocio de Sankta-Luiso aperigas membroliston en kiu la viraj membroj ricevas la titolon "Virsamideano", kaj la inaj "Samideanino". Kion la membroj de ELNA opinias pri tiu-ĉi kutimo? Bv. skribi al la redaktoro de *esperanto USA*.

NEW HAMPSHIRE

Lastatempe formiĝis du Esperantaj grupoj en Nova Hampŝiro: la Esperanto Awareness Foundation, kaj la Keene Esperanto-Klubo. Por pli da informoj, bv. kontakti al: **Jeff CLOUGH; 39 Colorado St.; Keene, NH 03431; Tel. 603-352-2845 (Lun-Ven 9-5 ET).**

NEW YORK

La 19an de novembro, la Esperanto Societo de Novjorko okazigis "Malferman Domon", en kiu partoprenis 36 personoj. Ĉiuj sin prezentis. Ĉeestis 12 gastoj, inkluzive gastojn de Japanio. Kiel kutime en tia afero, la gastigantoj parolis angle. Tom ECCARDT bonvenigis la gastojn kaj klarigis pri kio estas Esperanto. Stuart GREEN parolis pri la utilaj trajtoj de la internacia lingvo, ĉefe la logiko, dank' al kiu la lernado de Esperanto estas plurfoje pli facila ol aliaj lingvoj. Ankaŭ parolis Lydia TABOR, Shigeru YOSHIDA, Nick FARINACCI, Nancee MEDRANO, Nijl BLONSTEIN, Cecile LOW, kaj Jack BURWELL.

Esperanto-leciono aperis trifoje dum novembro en la "public access" kanaloj. La dek-minutan lecionon preparis Tom ECCARDT, kun helpo de sia amiko Claudio SILVA, profesia vidbendigisto. Dum la programo, Tom parolas nur Esperante, uzante gestojn, objektojn kaj

specialajn videfektojn por klarigi bazajn vortojn kaj frazojn. Sur la ekrano ofte aperas la 800 telefona numero de ELNA.

OHIO

Dum la novembro kunveno de la Esperanto-Asocio de Centra Ohio, redaktoro Roland G. Dartau de la kluba bulteno *La Ligileto* montris al la grupo (inter aliaĵoj) artikolon kiu aperis en *Venezuela Stelo* de junio 1993. La artikolo severe kritikis la proponojn de Roy McCoy, kiu celas "plibonigi" Esperanton. La grupo interdiskutis la indon ŝanĝi la internacian lingvon.

Flanke, *La Ligileto* aperigas ege interesan historion multpartan pri la Asocio, verkitan de Chris Littler. Ni demandas al aliaj lokaj kluboj: ĉu vi povas rekonstrui vian estintecon kaj historion?

OREGON

Raportas Tom Phoenix de Portland, Oregonio: "The Study Group meets on the first and third Thursdays of each month, from 6:15 PM to 7:45, at the Capitol Hill Library, 10723 SW Capitol Highway, Portland. The #41 PCC-Sylvania bus will take you, or you can easily drive in on the I-5 highway. Bring any kind of worthy reading material! If you have questions, ask either by phone Catalina Monge (503) 655-8208 or (503) 452-1017, or by e-mail Tom Phoenix <rootbeer@teleport.com>. The meeting is free, and everyone always welcomes beginners!"

WASHINGTON

Membro Les Kerr, de la Seatla Esperanto-Societo, lastan jaron vizitis Moskvon, Rusio, por negocaj aferoj. Lia raporto aperas en numero 23 (novembro/decembro 1993) de *Ĉiam Verde*, la bulteno de la Societo. Les estis en Moskvo nur sep tagojn, sed dum multe da laboro trovis tempon viziti la vojaĝoficejon de du ĉarmaj esperantistoj: Aleksej kaj Marina Salomatov, kun kiuj li pasis agrablan horon babilante. Interalie, Marina informis al Les, ke ŝi kunlaboras kun Lusi Harmon (estrino de la Usona Esperanto Vojaĝo-servo) kaj esperas baldaŭ viziti Usonon.

—Don Coleman
Komisiito pri Lokaj Grupoj

LANGUAGE IN THE NEWS

[*Going Dutch.*]

France and Belgium are at odds about the use of the Dutch language in Eurocorps, Europe's fledgling army.

Belgian Defense Minister Leo Delcroix said yesterday that he wants Dutch to be an official language of Eurocorps alongside French and German. Officers also need English to work under NATO command.

"I want Dutch to be treated with respect. Why don't they drop French?" Delcroix, a Dutch-speaking minister in this linguistically divided country, told Belgian radio. Dutch, French and German all are official languages of Belgium.

Eurocorps chief of staff French General Francois Clerc expressed concern Saturday about the addition of Dutch to the official languages used by Eurocorps.

"I cannot imagine needing an interpreter to translate orders. It is unthinkable," Clerc told French television.

Delcroix said that Dutch should be used at official ceremonies and at meetings with interpreters. [ambiguity in the last expression in the original article]

[*From a Reuters wire service article in the San Francisco, CA, Chronicle, Nov. 15, 1993.*]

[*Imminent Demise.*]

For 500 years after Spain expelled its Jews in 1492, many of their descendants spoke Ladino, a language based on medieval Castilian Spanish and written in Hebrew characters. At the peak of its use before World War II, hundreds of thousands of Sephardic Jews in various outposts of the Diaspora spoke Ladino. Now, fewer than 100,000 worldwide, such as Sol Davidson and Leo Barocas at Brooklyn's Sephardic Home for the Aged, still converse in the archaic language.

The death of Sephardic Jews in the Holocaust and the assimilation of survivors in Hebrew-speaking Israel and elsewhere have helped bring about Ladino's imminent demise. And 20 to 50 percent of the world's 6,000 languages share its fate, says Michael Krauss of the University of Alaska at Fairbanks, a specialist in endangered languages. Causes include urbanization, the spread of mass media, economic pressures, and genocide. Ten major tongues, led by Mandarin Chinese, English, Hindi, and Spanish, are spoken by more than 50 percent of the world's population.

[*From National Geographic, Nov. 1993; provided by Ionel Onet.*]

[*A leak in the roof.*]

A drunken German student spent 10 months in a Florida jail on hijacking charges because his slang demand to visit the bathroom during an airplane takeoff was misinterpreted as a bomb threat, says a Federal judge.

The 23-year-old student, Johann Peter Grzeganeck, told a flight attendant in broken English that the "roof would go" as she tried to get him to return to his seat on an American Transair L-1011 that was taking off from Fort Lauderdale Airport bound for Hanover, Germany, Jan. 4.

He struggled with four attendants and repeated the statement, which they interpreted as a bomb threat, rather than German slang for emptying his bladder. He finally pushed past them to the bathroom, relieved himself, returned to his seat and passed out.

The pilot dumped the plane's fuel load at sea and turned the aircraft, carrying 326 passengers and a crew of 12, back to the Fort Lauderdale Airport.

Grzeganeck, who had gone to Florida for a two-week vacation with a school buddy, has been held on \$100,000 bail ever since, with the government continuing to insist that he had made a serious threat. He was indicted on four counts of interfering with a flight crew and one charge of threatening to detonate a bomb.

He pleaded guilty in August to four counts of interfering with a flight crew and faced a maximum sentence of 20 years in prison and a \$10,000 fine.

The story took a turn at a sentencing hearing when the judge, a student of German colloquialisms, indicated he believed the defendant's story.

Chief U.S. District Court Judge Norman Roettger accepted the plea Wednesday and sentenced Grzeganeck to time served.

"It is a disgrace he's been in jail this long," Roettger said. "Do you see anything that happened that couldn't have been remedied by letting this man go to the bathroom?"

[*From an undated Newsday article provided by William R. Harmon.*]

[*Take two and call me in the morning.*]

The California Supreme Court ruled yesterday that over-the-counter drugs do not have to include warning labels in languages other than English.

The ruling is the nation's first by a state supreme court to address whether product manufacturers must include warnings in foreign languages, according to lawyers in the case.

By a unanimous vote, the court ruled against Jorge Ramirez of Modesto, now 8 years old. Lawyers for the boy said he was left blind, mentally retarded and a quadriplegic after his Spanish-speaking mother gave him aspirin when he was 4 months old. The bottle of St. Joseph Aspirin for Children included a warning that the dosage for children under 2 should be directed by a doctor.

"Although warnings in English are expressly required" for non-prescription drugs, wrote Justice Joyce Kennard, "no California statute requires label or package warnings in any other language."

The court said that any changes in the law must come from the state Legislature, which already has passed many state laws requiring information in other languages for candidates' ballot statements, food stamp applications and other documents.

Irma Rodriguez, an attorney with the Mexican American Legal Defense and Educational Fund in Los Angeles, called the decision an affront to immigrants. The decision means "that if you don't speak English, you have less protection as a consumer," she said.

Latino groups had watched the case closely because [the aspirin manufacturer] Scheiring-Plough had advertised its product heavily on Spanish-speaking television and radio stations in Los Angeles and New York.

[*From an article by Harriet Chiang in the San Francisco, CA, Chronicle, Dec. 10, 1993.*]

[*Talking your way around the world.*]

The no. 1 concern of leisure travelers, according to a recent national survey, is "the perceived safety of the destination and safety of the hotel or motel." In the same survey, eight out of 10 Americans cited "visiting friends and family" and "going places where they know the language" as important elements in vacation planning.

[*From an article in the travel section of the Sacramento, CA, Bee, Dec. 26, 1993; sent by Steve Belant.*]

[*The international language of science.*]

A three-column essay by N. David Mermin of Cornell University in *Physics Today* (Dec. 1993) discusses the burning question of whether the term *quark* should be pronounced to rhyme with *park* or with *pork*. For reasons of space, the entire article is not reproduced here. The editor, reading the article at his workplace, approached two of his colleagues who were testing a

ten-year-old video game to destruction and asked them how to pronounce the word ("Hey, what's the name of that Ferengi barkeep in *Deep Space Nine*?"). One immediately answered "Quark!" (*park*) while the other answered, at the same time, "Quark!" (*pork*). It seems that the question has not yet been resolved.

[Thanks to Peter de Groot for a copy of this essay.]

[Next year, Hokkaido.]

About 30 Japanese visitors had a frightening introduction to American crime yesterday when two men in ski masks boarded their tour bus, robbed them at gunpoint, and fired a shot before escaping.

Police questioning of the victims at the Vacaville Commons community center was stymied initially because only one interpreter was on hand.

[From an article by Charles Burrell in the *San Francisco, CA, Chronicle, Jan. 25, 1994.*]

[Ay, gringo!]

Besides, [Mexico]'s the closest truly foreign country, where Americans can demonstrate again their lack of proficiency in learning other languages. "Nobody speaks English," complain the large, loud and lordly gringos. I used to wonder why so many Americans choose Hawaii over Mexico, when Mexico's culture and history is infinitely more fascinating, but of course it's the language barrier.

[From Herb Caen's daily column in the *San Francisco, CA, Chronicle, Jan. 25, 1994.*]

[The Hague Connection.]

The multilingual Dutch are worried that the expansion of the European Union could sound the death knell for their mother tongue. No longer content to sit back and watch while English, French, and German conquer the Netherlands, they have gone on the offensive to fight for the rights of their native language.

Dutch is the mother tongue of 21 million people in the Netherlands and Belgium, making it the sixth most spoken language in the EU, ahead of Portuguese, Greek and Danish.

The suggestion by Dutch Education Minister Jo Ritzen three years ago that at least a quarter of university teaching should be conducted in English caused domestic uproar. Many foreign newspapers reported that English was to become the official language of the Netherlands. "The Netherlands has decided to sacrifice its national language on the altar of Brussels," the Italian daily *La Stampa* commented. Parlia-

ment finally passed largely superfluous laws enshrining Dutch as the official language of higher education.

Tempers flared again in the Netherlands and among the Dutch-speaking Flemish population of Belgium last December. Shortly after the EU agreed to accord the languages of all member countries equal official status, it was decided that the new Spanish-based European trademarks office would handle requests in only five languages: English, French, German, Italian, and Spanish. "If the Union really is multilingual, why should Dutch be shunted to one side?" asks sociologist Abram de Swaan of Amsterdam University.

[Excerpted from an article in *The Christian Science Monitor, Jan. 26, 1994; sent by A. Somers.*]

[A sign of the times?]

A woman communicating in sign language with her fiancé [in Pico Rivera, CA] as they drove to dinner was shot in the face by gang members who apparently thought she was flashing gang signs.

"This is not a standard case of mistaken identity," Deputy Margarito Robles, a member of the sheriff's anti-gang team, said Thursday.

[From an article in the *Oakland, CA, Tribune, Feb. 12, 1994; provided by Angela Harlow.*]

[If you can't steal it, buy it.]

Fearful of losing political and cultural stature, France is giving money to six major American universities in the hope of creating a new generation of Francophiles.

The French are responding to declining interest in their language and culture in this country and to growing tension between France and the United States that exploded into the open last year during the waning days of world trade talks.

"France is the one major country that has not put much money or effort into American universities," said Ezra N. Suleiman, a professor of politics at Princeton University. "And with what happened with the GATT, they are feeling very misunderstood and ignored in the United States."

Other countries, particularly Japan and Germany, have been giving money to American colleges and universities to further interest in their language and culture. Germany, for example, created centers for German studies at Harvard University, the University of California at Berkeley, and Georgetown University.

And there is evidence that France has begun to slip in this country. A 1991 study by the Modern Language Association ... showed that while total college enrollment

in foreign language classes rose 18 percent from 1986 to 1990, enrollment in French fell 1 percent. During the same period, enrollment in Japanese classes increased 95 percent, Russian 31 percent, Spanish 30 percent and German 10 percent. Of the 12 most popular languages in college instruction, the only ones besides French to decline were Hebrew and ancient Greek.

The longterm trend is even more troubling.... From 1968 to 1990, enrollment in French language classes decreased 30 percent, while enrollment in Japanese classes jumped nearly 1,000 percent.

[From an article by Ken Brown in the *New York, NY, Times, Feb. 23, 1994; provided by Cornelius McKown.*]

NEKROLOGOJ

JIM DEER

James William Deer, for many years a member of the Esperanto League for North America and for the last few years the administrator of and Commissioner for its Audio-Visual Service, passed away in Portland, Oregon, on March 4, 1994, after surgery. He was 71 years old.

Jim was born March 22, 1922, in Carney, Oklahoma, and grew up in Durango, Colorado, and Huntsville, Arkansas. During the war he served as a radar specialist in the navy in England, Scotland, and the Pacific Theater. After the war he received a degree in physics from the University of Arkansas. He married Evelyn Simmons in 1948. He has done work at Bell laboratories for the Atomic Energy Commission, and also worked for Electronic Specialty Co., Datron Systems and Tektronix. He received numerous patents for his electronic designs and is listed in Who's Who in Science and Engineering. During the past two years he worked at the Linfield Research Institute.

Besides his work for ELNA, Jim was for many years president of the Portland Esperanto Society. His dedication to community work, both global and local, can be shown by the list of other organizations to which he belonged and in which he served guiding roles: Oregon Council on Alcohol and Addiction Problems; Beaverton Optimist Club; Greater Portland International Affairs Coordinating Council; United World Federalists, USA; Washington County Substance Abuse Council; West Hills Unitarian Fellowship.

We are going to miss Jim.

Based largely on an obituary in the Portland, OR, *Oregonian*, March 9, 1994

Daŭrigo de paĝo 1

la kutimaj (MacDonald's, Lyons) kaj la ĉefmanĝejoj por la hotelo, ankaŭ troviĝas du pli luksaj restoracioj, unu por marmanĝaĵoj, la alia ne. Kaj, iom pli longe for, tamen facile almarŝeblaj, troviĝas aliaj.

Programo

Kiel kutime, tio ankoraŭ ne estas ĝis nun tute fiksita. Tamen, ni povas diri, ke la oficiala malfermo kaj Interkona Vespero okazos samtempe, vendredon vespere. Sabaton okazos diversaj prezentoj kaj fakaj kunvenoj. Sabaton vespere (jen devio de la antaŭa kutimo!) ni bankedos. Dimanĉan matenon oni dediĉos al ekskurso al la loka Societo Unitariana-Universalisma, kie Profesoro Ron Glossop, multjara esperantisto kaj fakulo pri pacaj aferoj, parolados al ni pri Esperanto kaj ĝia rolo en la globa komunumo. Dimanĉon posttagmeze okazos aliaj prezentoj kaj la jarkunveno de la American Association of Teachers of Esperanto. Lundon ni dediĉos al la ĝenerala jarkunveno de ELNA, kie la partoprenantoj decidis pri la direkto, kiun ELNA sekvu dum la venonta(j) jaro(j); kaj lundon vespere ni faros nian oficialan fermon.

Mi ne specifigis la enhavon de la "prezentoj". En la nuna momento mi povas nur diri, ke du el ili rilatos al la uzado de Esperanto en komputiloj kaj en perkomputilada komunikado, kaj ke unu estos diskutotabla grupo pri la redaktado kaj aperigado de bultenoj en kaj pri Esperanto.

Krom la enhotelaj programoj okazos ankaŭ ekskursoj. Inter tiuj estos vizito al la Trajno-Muzeo, kaj du ekskursoj sur la rivero en pasintjarcentaj padelŝipoj. Tiuj ekskursoj estas aranĝataj de Esperanto-VojaĝServo, kun la kunlaborado de la Loka Kongresa Komitato.

Vizitindejoj de la urbo

"Fountain Suites" troviĝas nelonge for de la Olda Urbo—parto de okcidenta Sacramento, kiu estas restaŭrita al la stato, kiun ĝi ĝuis antaŭ 140 jaroj. Tie vi povos viziti malnovajn trinkejojn (kun tamen tute modernaj trinkaĵoj), malnovajn restoraciojn (kun tute aktualaj manĝaĵoj), muzeojn (petu la Esperantlingvan gvidlibron en la Trajnomuzeo), kaj eĉ la oficejon, kie Heinrich Schliemann advokatis dum pluraj jaroj antaŭ ol li

turnis siajn talentojn al arĥeologio kaj elfosis la ruinaĵojn de Trojo en nuntempa Turkio.

Oni povas ankaŭ viziti la registarejon de la plej loĝata ŝtato de Usono. Tie oni povas vidi la funkciadon de la ŝtata parlamento (aŭ, kelkaj kalifornianoj certe diros al vi, la mis- aŭ eĉ ne-funkciadon), kaj, se vi same kuraĝas kiel unu antaŭa prezidanto de ELNA, vi povos malfermi la pordon de la oficejo de la ŝtatestro, enmeti vian kapon, kaj demandi: "Ĉu Ŝtatestro Wilson hejmas?" (Lu sekretario sendube respondos: "Ne hodiaŭ!")

Iom oriente de la urbocentro troviĝas en unu konstruaĵo du vizitindaj lokoj: la fortikaĵo de Sutter kaj la Indiana Muzeo. La fortikaĵo ludis tre gravan rolon en la orfebra periodo, kiu tuj sekvis la militon inter Meksikio kaj Usono antaŭ preskaŭ 150 jaroj. En la Indiana Muzeo, oni povas vidi, kiel vivis la multaj kaj diversaj indianaj popoloj de Kalifornio, antaŭ ol alvenis la eŭropanoj.

Oriente de la urbo, sub la nordorientaj antaŭurboj de Sacramento, fluas la Rivero American. En la printempo kaj somero, junaj homoj ofte distras sin, flosantaj laŭ la rivero en kaŭĉukaj flosoj (lueblaj en kelkaj lokoj apud la rivero). Kaj iom oriente de tio kuŝas Lago Folsom, grandega artefarita akvokonservujo, kiu estas unu el la plej gravaj distraĵoj regionoj por la loĝantoj de Sacramento.

Ni ne forgesu la butikumajn eblecojn. Tiuj, kiuj iros al la Universala Kongreso en Koreio kaj volos porti donacojn por eventualaj geamikoj tie, certe volos pasigi kelkajn horojn ĉe la tute nova Butikumejo (angle: "Mall") K-Strata, kiu etendiĝas laŭlonge de la iama K-Strato en la urbocentro.

Somera varmeco...

...estas forta en Sacramento, sed ne tro prema. La temperaturo kutime estas alta (maksimumoj en Julio ĝenerale estas super 90F), sed la humideco estas tremalalta, do pro la sekeco la varmeco ne multe ĝenas. Cetere, post du-tri tagoj da varmeco ĝenerale sentiĝas en la vespero marbrizo, kiu enfluas de la delto de la Riveroj Sacramento kaj San Joaquin kaj malplivarmigas la etoson. Estas menciinde, ke ĉiuj domoj kaj hoteloj, ankaŭ nia "Fountain Suites," estas forte klimatizataj dum la somero en Sacramento.

Ĉirkaŭaĵo

Mi menciis, ke Sacramento troviĝas meze de la centra valo de Kalifornio. Sed facile atingeblaj estas malpli ebenaj belaĵoj de la regiono.

Se oni veturas orienten, post nur kelkaj mejloj oni renkontas la piedmontaron de la Sierra Nevada, la monta spino de Kalifornio. El la valo, oni subite supreniras laŭ vastaj deklivoj, kie troviĝas herbaro ĝis la horizonto kun fojaj kverkoj kaj bovoj. Post la urboj Auburn kaj Placerville (kiu dum la orfebro nomiĝis Hangtown pro la nekutima frukto, kiu pendis de ĝiaj arboj...) oni serpentumas tra lando de altaj, arbokovritaj krestoj kaj profundaj valoj kun rapide fluantaj riveroj. Post malpli ol du horoj, oni trovas sin sur la supro de la montara kresto, super la bela valo, kie troviĝas la profunda blua Lago Tahoe, eble la ĉefa juvelo de la usona okcidento. Kaj, por tiuj, al kiuj ne imponas la naturaj belaĵoj de la alta montaro, ĝuste tie troviĝas la ŝtato Nevada, kun siaj vetludoj kaj "unubrakaj banditoj," kie oni povas ĝui multe da distraĵoj—kompreneble, samtempe pagante por tio.

Se oni direktas sian aŭton suden laŭ ŝoseo 49, kiu kondukas tra la "Oro-lando", oni post nur kelkaj horoj trafos la vojon al la Valo Yosemite, kiu, same kiel Tahoe, estas unu el la mirindaĵoj de la usona okcidento. Tie, antaŭ miloj da jaroj, glaciomaso nerezisteble fluanta al la Centra Valo dum glaciepoko forfosis tranĉeon milmetre profundan tra unusola nekredinde granda amaso de granito. Nun, funde de tiu tranĉeo troviĝas bela valo kun belaj herbejoj kaj arbaroj, tra kiu malrapide fluas la Rivero Merced—kaj en kiun falas la plej altaj falakvojoj de Usono, de la vertikalaj milmetraj klifoj, kiuj gardas tiun valon. Ĉiun jaron kelkaj esperantistoj direktas sin al tiu pilgrimindejo dum la Someraj Esperanto-Kursoj de San Francisco State University; se vi venos al la ELNA-Kongreso, eble ankaŭ vi povos viziti la lokon.

Se oni tamen preferas celi la subirantan sunon, oni povos trovi sin en la Valo de Napa—la plej granda kaj konata vitejo de Norda Ameriko, kie la vinkeloj (kaj gustumejoj—sed certigu, ke iu alia poste ŝoforos, se vi intencas viziti ilin!) ŝajne estas pli multaj ol la homoj. Aŭ, iom pli longe okcidenten, oni trafos la bordon de la Oceano Pacifika—unu el la plej belaj

Daŭrigo sur paĝo 5

! 25th Year !

San Francisco State University

June 27-July 15
three-week multilevel courses.

The best in the world.

With guided sightseeing in San Francisco and vicinity and group transfer to the ELNA convention in Sacramento.

University of Hartford

Esperanto workshops July 11-16
Sightseeing in New York and Boston with arrival July 8
Dr. Humphrey Tonkin, Director.

ELNA Convention July 15-18

Sacramento CA kun plena programo de prelegoj, distraĵoj kaj ekskursoj en Sacramento inkluzive la belan kapitolon kaj la plej bona trajn-muzeo en la mondo.

President: Donald J. Harlow (1996), P.O. Box 551, Pinole, CA 94564, tel. (510) 222-0187
Vice President: Sherry A. Wells (1996)

Secretary: Ellen Eddy (1995)
Treasurer: John B. Massey (1994)

Other Board Members: William R. Harmon (1994), William H. Schulze (1994), Mark C. Stephens (1994), Thomas Eccardt (1995), D. Gary Grady (1995), Rochelle Grossman (1995), Doroteo Holland (1996), David Richardson (1996), Derek Roff (1996)

Commissioners and Chairs: Don Coleman (Local Clubs, Nominating), John Dale (Legislative Affairs), Angela Harlow (Congresses), Lucy Harmon (Travel Affairs, Audio-Visual Instruction), Becky Harris (Women's Affairs), Dorothy Holland (Correspondence Courses), R. Kent Jones (Education), Dr. Julius Manson (United Nations), John B. Massey (Wills and Gifting), Doug Portmann (Science & Technology), John B. Massey, William H. Schulze and Sidney V. Steinberg (Kapitala Fondusa Komitato), John Mathews (Service Clubs), Catherine Schulze (Postal Course), Sherry Wells (Publicity), David Wolff (Publishing)

Director, Central Office: Miko Sloper

VOJAĜOJ VOKAS VIN

Antaŭkongreso de 79a UK

(Neoficiala) 15-22 julio - inkluzivas ELNA kongreson kaj ekskurson tra vitejaj valoj al San Francisco por flugo al Seulo por la UK.

79a Univ. Kongreso de Esperanto

23-30 julio 1994 - Seŭlo, Koreio

Korea is a hidden treasure, little known to most Americans. It proved to be a delight to us when we revisited it in October of 1993 - after twenty years. Seoul has grown into an attractive, cosmopolitan city with lush landscapes among beautiful mountains. And full of enthusiastic, active Esperantists!

The booming economy has resulted in luxurious, expensive hotels; but EVS has contracted with a good, well-situated hotel at reasonable prices - less than \$50 per night (shared basis). The Korean cultural programs, national monuments and museums are wonderful. The Korean culture is not just a take-off of the Chinese or Japanese, but distinctive in its own right, as is the Korean race; and has the added plus of a unique and very charming sense of humor.

VENU KUN NI AL KOREIO!

Internacia Junulara Kongreso

30 jul-6 aŭg., Chonan, Koreio

Post-UK ekskurso July 30-August 4

Korea is an unusually beautiful country with numerous national parks, well-preserved temples and castles and a long, beautiful coastline. Don't miss the opportunity to see this delightful, underappreciated country!

Vice-Director, Central Office: Ionel Onet
ELNA Archivist: Ionel Onet
Any member wishing to assist in the work of any of the above named commissions or committees should communicate with the member(s) shown.

ELNA Dues for 1994

Regular	\$30
Family	\$45
Youth (under 27)	\$15
Limited income	\$15
Sustaining	\$60
Life	\$600

ELNA is a non-profit organization functioning under IRS paragraph 501(c)3. Donations are tax-deductible.

A separate supporting category, "Friend of Esperanto," has been established. A Friend of Esperanto pays \$10 per year.

Libraries and other institutions can subscribe to *Esperanto U.S.A.* at the special rate of \$15 per year.

UEA dues 1994

Member-Guidebook only (MG)	\$ 9.00
Member-Yearbook only (MJ)	\$22.00
Member-Subscriber (MA)	\$54.00
Societo Zamenhof (additional)	\$108.00
Subscription only to Esperanto	\$32.00
Subscription only to Kontakivo	\$18.00

Post-Post Ekskurso 4-13 August Vietnamio, Perlo de la Oriento

Throughout its history, Vietnam has been heavily influenced by foreign countries. From its early Chinese origins, through French rule, to Japanese occupation, and finally the Vietnam War ending in 1975, we find a country with a fascinating blend of ancient and modern sights, western and oriental ideas. With over 2,000 KM of coast line and mountains rising to over 3,000 meters, the scenery is as diverse as its people and its history. We will tour the length of this Southeast Asian country from Ho Chi Minh City (formerly Saigon) through Da Nang and Hue to Hanoi and beautiful Halong Bay.

The U.S. Government no longer restricts U.S. citizens from traveling to Vietnam, and our Esperantist "samideanoj" are anxious to welcome us. (See the enclosed brochure.)

Esperanto Vojaĝ-Servo
6104 La Salle Avenue
Oakland CA 94611
[510] 339-2001
FAX [510] 339-6317

USE YOUR ESPERANTO TRAVEL SERVICE FOR ALL YOUR TRAVEL NEEDS!

Life Membership in UEA \$1350.00
Send payments for UEA memberships or subscriptions to ELNA, Box 1129, El Cerrito, CA 94530. Make all checks payable to ELNA.

MOVING? DON'T LEAVE ESPERANTO BEHIND! If you have moved recently or are planning to move in the near future, don't forget to send a change-of-address card to the ELNA Central Office, Box 1129, El Cerrito CA 94530. This will assure your continued receipt of the Newsletter and other information. If you don't have a stamp handy, give the CO a call at (510) 653-0998. Thanks!

DEADLINE FOR MATERIAL FOR ISSUE 1994(3) of Esperanto U.S.A. is June 25, 1994

Esperanto U.S.A.
Volume 30, No. 1
ISSN 1056-0297
Esperanto League for North America, Inc.
P.O. Box 1129, El Cerrito, CA 94530
Telephone: (510) 653-0998
For info: (800) 828-5944
Fax: (510) 653-1468
Internet: elna@netcom.com
Editor: Don Harlow
Telephone: (510) 222-0187
Internet: donh@netcom.com